

Odbor za kulturu i obrazovanje

2017/2127(INI)

13.10.2017

MIŠLJENJE

Odbora za kulturu i obrazovanje

upućeno Odboru za zapošljavanje i socijalna pitanja

o provedbi Europske strategije za osobe s invaliditetom
(2017/2127(INI))

Izvjestiteljica za mišljenje: Julie Ward

PA_NonLeg

PRIJEDLOZI

Odbor za kulturu i obrazovanje poziva Odbor za zapošljavanje i socijalna pitanja da kao nadležni odbor u prijedlog rezolucije koji će usvojiti uvrsti sljedeće prijedloge:

1. smatra da je u rješavanju pitanja invaliditeta u svim područjima politike nužno zadržati pristup temeljen na pravima;
2. poziva Komisiju da pruži veću podršku nastojanjima država članica da uklone pravne i organizacijske prepreke i da osobama s invaliditetom osiguraju jednak pristup uključivom obrazovanju i osposobljavanju, uključujući strukovno obrazovanje i osposobljavanje i obrazovanje odraslih, kulturi, turizmu i sportu; naglašava važnost osiguravanja raspoloživosti, dostupnosti i pristupačnosti individualiziranih usluga podrške za osobe s invaliditetom;
3. poziva države članice da zajamče da su obrazovanje i osposobljavanje organizirani na način da uključuju djecu i odrasle s fizičkim ili psihičkim invaliditetom, osiguravajući istovremeno savjetovanja, pomoć i individualna podučavanja;
4. poziva države članice da osiguraju pristup kvalitetnom i uključivom predškolskom i osnovnoškolskom obrazovanju i socijalnoj skrbi, da uspostave odgovarajuće strukture i učinkovite mjere za mladu djecu s invaliditetom i/ili posebnim obrazovnim potrebama i pruže pojedinačnu potporu u najboljem interesu djeteta, uključujući djecu migrante i djecu koja pate zbog višestruke diskriminacije, da odgovore na specifične i različite potrebe te da olakšaju uspješno uključivanje migranata i manjina u redovno obrazovanje;
5. poziva države članice da osiguraju sva potrebna sredstva, uključujući dovoljno financijskih sredstava, za odgovarajuću potporu učenicima i studentima s invaliditetom, kao i osposobljavanje zaposlenika u ustanovama obrazovanja i cjeloživotnog učenja;
6. ističe da je ključno nastavnike i voditelje programa osposobljavanja pripremiti za rad s djecom s invaliditetom i pružiti im primjerenu podršku; potiče države članice da osmisle uključivo obrazovanje, osposobljavanje i kontinuirani profesionalni razvoj nastavnika i voditelja programa osposobljavanja, uz doprinos raznih dionika, posebno organizacija koje zastupaju osobe s invaliditetom i stručnjaka s invaliditetom;
7. žali zbog postupnih rezova u javnom financiranju obrazovanja koji su rezultat gospodarske krize u Europi; ističe da je obrazovanje temeljno ljudsko pravo i javno dobro;
8. poziva, s obzirom na to da je među mladima s invaliditetom i/ili posebnim obrazovnim potrebama velik broj onih koji rano napuštaju školovanje, na daljnje istraživanje mogućnosti koje nudi cjeloživotno učenje i na pružanje privlačnih alternativa; smatra da su programi cjeloživotnog učenja za osobe s invaliditetom ključan dio Europske strategije za osobe s invaliditetom;
9. potiče na razmjenu primjera najbolje prakse u području uključivog obrazovanja i cjeloživotnog učenja među nastavnicima, osobljem, upravnim tijelima i studentima odnosno učenicima s invaliditetom;

10. preporučuje da se na sveučilištima, u centrima za zapošljavanje i u okviru drugih službi i inicijativa za zapošljavanje zaposle posebni savjetnici kako bi studente s invaliditetom savjetovali o mogućnostima zapošljavanja;
11. poziva Komisiju da zajedno s državama članicama postavi ciljeve za sudjelovanje u obrazovanju i osposobljavanju te za smanjenje siromaštva i zapošljavanje osoba s invaliditetom i osoba s posebnim potrebama te da pomno prati i ocjenjuje njihovu situaciju na lokalnoj, regionalnoj, nacionalnoj i europskoj razini;
12. izražava zabrinutost zbog toga što, unatoč poboljšanjima, osobama s invaliditetom i dalje prijete velika opasnost od nezaposlenosti i da ih je manje od 30 % završilo fakultetsko ili ekvivalentno obrazovanje, u usporedbi s oko 40 % osoba bez invaliditeta; stoga poziva države članice i Komisiju da posebnu pozornost posvete poteškoćama s kojima se susreću mladi s invaliditetom i/ili posebnim potrebama u obrazovanju pri prijelazu iz srednjoškolskog ili fakultetskog obrazovanja i/ili strukovnog osposobljavanja na tržište rada te da u tu svrhu iskoriste sve postojeće instrumente i inicijative u područjima zapošljavanja, politike za mlade, kulture i obrazovanja, kao što su Jamstvo za mlade, Mladi u pokretu, Europski fond za strateška ulaganja (EFSU), Europski socijalni fond (ESF) i Europski fond za regionalni razvoj (EFRR); nadalje, poziva da se relevantne udruge, obitelji osoba s invaliditetom i osobe s invaliditetom uključi u cijeli postupak donošenja odluka;
13. poziva da se proširi ponuda kvalitetnih pripravništva dostupnih i pristupačnih mladima s invaliditetom;
14. kada je riječ o zapošljavanju, ističe da je stavljanje osobnog asistenta na raspolaganje tijekom radnih sati u mnogim slučajevima jedini način na koji osobe s invaliditetom mogu raditi, biti dio tima i izbjeći nametanje rada od kuće; poziva države članice da usvoje i potaknu sve potrebne mjere za osiguranje pristupačnosti i uključivosti radnih mjesta;
15. ističe da su niži stupanj obrazovanja, pojava ranog napuštanja školovanja, nedostatak prilagođenih programa, diskriminacija, manjak vještina i potpore za zapošljavanje, kao i dostupnost radnih mjesta i dalje glavne prepreke za uključivanje u tržište rada;
16. žali zbog činjenice da je stopa zaposlenosti žena s invaliditetom manja od 50 %, što je brojka koja ističe dvostruku diskriminaciju s kojom se suočavaju, zbog čega im je otežano imati punu ulogu u društvu;
17. potiče javne ustanove EU-a i poduzeća da provedu politike raznolikosti i nacionalne povelje o raznolikosti;
18. smatra da je od ključne važnosti promicati učinkovit pristup mobilnosti, uključujući uvođenjem u svim državama članicama EU-a iskaznice za osobe s invaliditetom, sustava međusobnog priznavanja koji EU trenutačno razvija kako bi se osigurao **jednak pristup** određenim posebnim povlasticama, uglavnom u području kulture, zabave, sporta i prijevoza – i izvannastavnim aktivnostima, kao što su kazalište, ples, glazba, umjetnost, poboljšati informiranost osoba s invaliditetom o mogućnostima za mobilnost, pružiti im potrebne smjernice i pomoć i doprinijeti rješavanju problema s kojima se suočavaju, uključujući pravilno osposobljavanje osoba u nacionalnim agencijama i institucijama domaćinima;

19. podsjeća na to da, unatoč naporima da programi Erasmus+ i druge inicijative u području mobilnosti postanu uključiviji, nedovoljna usklađenost između nacionalnih socijalnih sustava i prenosivosti prava predstavljaju velike prepreke za mobilnost osoba s invaliditetom; stoga poziva Komisiju i države članice da pojačaju suradnju u tom području s ciljem olakšavanja mobilnosti osoba s invaliditetom i sprečavanja diskriminatorskih praksi u postupcima odabira za programe mobilnosti, kao što je utvrđivanje gornje granice proračuna o primanju studenata s invaliditetom, posebice u okviru programa Erasmus +; općenito preporučuje da se prilikom sastavljanju proračuna za programe mobilnosti u obzir uzmu financijske potrebe mladih s invaliditetom kako bi se izbjegla diskriminacija;
20. pozdravlja stalna nastojanja da se odredbe o pristupu uvrste u programe i inicijative Unije te poziva na daljnje uvrštavanje zahtjeva za pristupačnost u kulturne politike Unije, među ostalim primjenom Ugovora iz Marakeša te revizijom Direktive o audiovizualnim medijskim uslugama, inicijative „Europske prijestolnice kulture” i programa „Kreativna Europa”; podsjeća, međutim, da je potrebno donijeti Europski akt o pristupačnosti kako bi se osigurao globalni transverzalni pristup u pogledu dostupnosti svim uslugama;
21. smatra da se trenutnom modernizacijom u kulturnom i kreativnom sektoru može pomoći osigurati pristupačnost usluga; stoga poziva Komisiju i države članice da osiguraju da relevantne organizacije svoje usluge učine dostupnima i da donesu mjere za proširenje pristupa kulturi za osobe s invaliditetom, ne samo kao gledatelja, već i kao aktera i protagonista koji bez ikakve diskriminacije mogu djelovati i intervenirati u kulturnom svijetu;
22. pozdravlja nastojanja za podizanje razine osviještenosti o pitanjima koja se odnose na osobe s invaliditetom; naglašava, nadalje, da mediji mogu biti važan instrument u podizanju razine osviještenosti, borbi protiv stigme i pogrešnih informacija, kao i u promjeni pogrešne predodžbe o osobama s invaliditetom i osobama s posebnim potrebama; naglašava, nadalje, da podizanjem razine osviještenosti i razumijevanja u vezi s pitanjima o invaliditetu i raznolikosti osoba s invaliditetom i njihovih situacija, mediji mogu aktivno doprinijeti učinkovitoj i uspješnoj integraciji osoba s invaliditetom u sve aspekte društvenog života; također ističe važnost obrazovanja građana o pitanjima u vezi sa skrivenim/nevidljivim invaliditetom kako bi se takve osobe zaštitilo od zlostavljanja;
23. naglašava da mladi s invaliditetom manje sudjeluju u tjelesnim aktivnostima od svojih vršnjaka bez invaliditeta te da škole imaju važnu ulogu u usvajanju zdravog načina života; stoga naglašava važnost poticanja većeg sudjelovanja mladih s invaliditetom u tjelesnim aktivnostima; poziva države članice da bez odlaganja uklone sve postojeće prepreke koje ometaju sudjelovanje osoba s invaliditetom ili osoba s posebnim potrebama u sportskim aktivnostima;
24. pozdravlja veću potporu za pristup sportu za osobe s invaliditetom u okviru programa Erasmus+ i poziva na pružanje odgovarajuće podrške inicijativama kojima se želi povećati pristupačnost i sudjelovanje u sportu na svim razinama, uključujući osobe s privremenim oštećenjima;
25. podsjeća na to da je potrebno premostiti digitalni jaz i osigurati da osobe s invaliditetom u potpunosti iskoriste digitalnu uniju; naglašava u tom kontekstu važnost poboljšanja digitalnih vještina i sposobnosti osoba s invaliditetom, posebno u okviru projekata koji se financiraju iz programa Erasmus +, te poziva države članice da učinkovitim mjerama

protiv govora mržnje, zlostavljanja i svih oblika diskriminacije na internetu osiguraju zaštitu ranjivih građana, uključujući osobe s invaliditetom i da organiziraju više obrazovnih aktivnosti o digitalnoj i medijskoj pismenosti kao dijelu neformalnog i formalnog obrazovanja; usto poziva države članice da djeci s invaliditetom osiguraju odgovarajuće tehničke obrazovne alate kako bi im se omogućilo da u potpunosti prate obrazovne aktivnosti i aktivnosti osposobljavanja;

26. poziva na veću uporabu digitalnih alata i digitalizacije kao sredstva potpore pristupu osoba s invaliditetom radu na puno radno vrijeme u područjima kao što je industrija IT-a;
27. poziva države članice da prenesu, bez odlaganja, Direktivu (EU) 2016/2102 o pristupačnosti internetskih stranica i mobilnih aplikacija tijela javnog sektora¹, kako bi se osiguralo da svatko može uživati pravo na informaciju i sudjelovanje u demokratskim procesima; poziva institucije EU-a da se, u tom kontekstu, usklade sa zahtjevima i obvezama utvrđenima tom Direktivom u pogledu pristupačnosti internetskih stranica EU-a i da pojačaju svoje napore kako bi se olakšala uporaba znakovnog jezika u komunikaciji i funkcioniranje institucija EU-a te kako bi se poboljšale prilike za interakciju s građanima s invaliditetom;
28. potvrđuje, u kontekstu europskog stupa socijalnih prava, da je u građanskom dijalogu, uz socijalne partnere, potrebno osigurati sudjelovanje civilnog društva i predstavnika osoba s invaliditetom;
29. smatra da bi obrazovanje za aktivno građanstvo trebalo biti usmjereno na prilike za osobe s invaliditetom koje se nerazmjerno suočavaju s više prepreka, uključujući fizičke, u pogledu pristupa građanskom sudjelovanju; podsjeća na to da svi građani imaju pravo glasa i poziva države članice da poduzmu potrebne mjere kako bi se osiguralo da se, kada je riječ o osobama s invaliditetom, to pravo poštuje;
30. sa zabrinutošću primjećuje da se izbjeglice i tražitelji azila s invaliditetom suočavaju s višestrukim izazovima, kao što su nedostatak pristupa pomoći i obrazovanju te nedovoljan pristup pomoćnoj tehnologiji koja može olakšati komunikaciju i integraciju; stoga poziva Komisiju da zajedno s državama članicama i u suradnji s Visokim povjerenikom Ujedinjenih naroda za izbjeglice (UNHCR), promiče i štiti prava osoba s invaliditetom među izbjeglicama i tražiteljima azila i potiče države članice da osiguraju jednak pristup obrazovanju za sve, posebno kroz posebne programe i mjere za migrante i izbjeglice s invaliditetom, kao i da razmjenjuju dobre prakse o inovativnim i uspješnim programima za izbjeglice s invaliditetom, osobito u područjima uključivog obrazovanja i obrazovanja osoba s posebnim potrebama, strukovnog osposobljavanja i razvoja vještina;
31. ističe ključnu ulogu njegovatelja i, posebno, članova obitelji, koji često gotovo u potpunosti zadovoljavaju potrebe osoba s invaliditetom kada je riječ o skrbi i pružanju pomoći; naglašava hitnu potrebu za oblikovanjem europskih i nacionalnih politika i naknadnih zakonodavnih inicijativa za potporu obitelji, uzimajući u obzir da u gotovo svim slučajevima majke snose teret organizacije u pogledu invaliditeta te su prisiljene smanjiti ili obustaviti svoju profesionalnu djelatnost kako bi pomogle članu obitelji s invaliditetom, posebice kada je riječ o mladim i starijim osobama; poziva države članice da donesu relevantne i odgovarajuće mjere potpore za obitelji i njegovatelje te da razvijaju

¹ SL L 327, 2.12.2016., str. 1.

niz regulatornih instrumenata i usluga koje omogućuju roditeljima ili rodbini djece s invaliditetom dopust i/ili pravo na izbjavanje s posla kako bi im se omogućilo da uspostave ravnotežu između svojih radnih i njegovateljskih dužnosti;

32. naglašava da će se, kako bi se osiguralo da zakonodavstvo EU-a bude postupno usklađeno s mjerama utvrđenima u Konvenciji UN-a o pravima osoba s invaliditetom, Direktivu o Europskom aktu o pristupačnosti morati donijeti brže i sve države članice tražiti da potpišu i ratificiraju Fakultativni protokol uz Konvenciju i da provedu preporuke Odbora UN-a, s obzirom na članak 24., tako da se EU može opremiti potrebnim resursima i svima omogućiti lakši pristup uključivom i kvalitetnom obrazovanju;
33. podsjeća na obveze iz Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom, koju je Europska unija ratificirala, kao i na članke 21. i 26. Povelje o temeljnim pravima Europske unije, u kojima se navodi da su neovisnost, integracija i pristup uključivom obrazovnom sustavu i sustavu osposobljavanja, građanskom i kulturnom životu, slobodnim aktivnostima te sportu zajamčena prava i da je bilo kakav oblik diskriminacije na temelju invaliditeta zabranjen; poziva Komisiju i države članice da povećaju svoje napore kako bi u potpunosti provele te obveze, posebno donošenjem zakonodavnih mjera u skladu s tim pravima jer u suprotnom možda neće ostvari ciljeve za 2020. utvrđene u Europskoj strategiji za osobe s invaliditetom;
34. smatra da je potrebna veća sinergija između Europske strategije za osobe s invaliditetom i ciljeva održivog razvoja, osobito u područjima obrazovanja i osposobljavanja gdje bi je trebalo povećati;
35. poziva na primjereno financiranje i podršku kad je riječ o praćenju napretka i nadzoru nad postojećim i budućim pravnim aktima Unije u pogledu obveza iz Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom;
36. ističe da je za bolju procjenu provedbe i rezultata Europske strategije za osobe s invaliditetom potrebno poboljšati prikupljanje podataka, statističkih podataka i nadzora; žali zbog toga što, na primjer, jedan od pokazatelja ciljeva održivog razvoja koji se odnosi na obrazovanje nije raščlanjen prema invaliditetu; ističe da bi Europska strategija za osobe s invaliditetom trebala biti usmjerena na premošćivanje jaza u prikupljanju podataka o pristupu osoba s invaliditetom obrazovanju; stoga poziva države članice i Komisiju da osiguraju učinkovit sustav prikupljanja podataka s pomoću jasnih pokazatelja o dostupnosti obrazovanja za osobe s invaliditetom, posebno onih koji se odnose na osobe s visokim stupnjem ovisnosti o drugima; smatra da bi bilo korisno u izradu programa uključiti rodnu perspektivu i prikupiti rodno razvrstane podatke o položaju osoba s invaliditetom i o politikama i mjerama praćenja u tom području, kao i intersekcijske podatke o ranjivim osobama i onima koje su suočene s višestrukom diskriminacijom;
37. poziva države članice i Komisiju da na razini EU-a podupru mrežu i suradnju između nacionalnih i europskih udruga za osobe s invaliditetom u cilju promicanja razmjene iskustava i najbolje prakse.

**PRILOG: POPIS SUBJEKATA ILI OSOBA
OD KOJIH JE IZVJESTITELJICA PRIMILA INFORMACIJE**

Sljedeći popis sastavljen je na isključivo dobrovoljnoj osnovi pod izričitom odgovornošću izvjestiteljice. Izvjestiteljica je primila informacije od sljedećih subjekata ili osoba tijekom pripreme izvješća do njegova usvajanja u odboru:

Subjekt i/ili osoba
Europska agencija za posebne potrebe i uključivo obrazovanje
Europskom forum za osobe s invaliditetom

INFORMACIJE O USVAJANJU U ODBORU KOJI DAJE MIŠLJENJE

Datum usvajanja	10.10.2017
Rezultat konačnog glasovanja	+: 26 -: 0 0: 1
Zastupnici nazočni na konačnom glasovanju	Isabella Adinolfi, Dominique Bilde, Andrea Bocskor, Nikolaos Chountis, Silvia Costa, Mircea Diaconu, Damian Drăghici, Angel Dzhambazki, María Teresa Giménez Barbat, Svetoslav Hristov Malinov, Curzio Maltese, Rupert Matthews, Morten Messerschmidt, Luigi Morgano, Momchil Nekov, Michaela Šojdrová, Helga Trüpel, Sabine Verheyen, Julie Ward, Theodoros Zagorakis, Bogdan Andrzej Zdrojewski, Krystyna Łybacka
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju	Michel Reimon, Remo Sernagiotto
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju prema čl. 200. st. 2.	Miltiadis Kyrkos, Jarosław Wałęsa, Patricija Šulin

**KONAČNO GLASOVANJE POIMENIČNIM GLASOVANJEM U ODBORU KOJI
DAJE MIŠLJENJE**

26	+
ALDE	Mircea Diaconu, María Teresa Giménez Barbat
ECR	Angel Dzhambazki, Rupert Matthews, Morten Messerschmidt, Remo Sernagiotto
EFDD	Isabella Adinolfi
GUE/NGL	Nikolaos Chountis, Curzio Maltese
PPE	Andrea Bocskor, Svetoslav Hristov Malinov, Sabine Verheyen, Jarosław Wałęsa, Theodoros Zagorakis, Bogdan Andrzej Zdrojewski, Michaela Šojdrová, Patricija Šulin
S&D	Silvia Costa, Damian Drăghici, Miltiadis Kyrkos, Luigi Morgano, Momchil Nekov, Julie Ward, Krystyna Łybacka
Verts/ALE	Michel Reimon, Helga Trüpel

0	-
----------	----------

1	0
ENF	Dominique Bilde

Korišteni znakovi:

+ : za

- : protiv

0 : suzdržani